

From Refugee to Mental Health Paraprofessional:

Дүрвэгчээс Сэтгэцийн Эрүүл мэндийн бага мэргэжилтэн хүртэл: Гэмтэл эмгэгт чиглэсэн эрчимжүүлсэн загвар сургалтаар сэтгэцийн эрүүл мэндийн үйлчилгээ бий болгох орон нутгийн чадавхийг бэхжүүлэх нь.

Эрүү Шүүлтийн Хохирогчдод Туслах Төв (Хүний Эрхийн Шинэ Тактикууд төслийг зохицуулагч бөгөөд энэхүү номыг нийтлүүлэгч байгууллага) хүн амын дийлэнхи нь эрүү шүүлт, дайны хор хохирлоос болж зовж зүдрэн гэр орноо орхихоос өөр аргагүй болсон улс орнуудын сэргээн босгох ажилд тусалж байна.

Эрүү Шүүлтийн Хохирогчдод Туслах Төв нь (CVT) Гвиней, Сьерра Леон улсуудын дүрвэгсдийг зөвлөгч болгон эх оронд нь сургадаг. Урьд нь сэтгэцийн эрүүл мэндийн үйлчилгээ үзүүлдэггүй байсан эдгээр оронд тэндэхийн дүрвэгсэд CVT-ийн үйлчлэх ажилтнуудын нэг болсноор сэтгэцийн эрүүл мэндийн мэргэшсэн бага мэргэжилтэй боловсон хүчин бий болж, эрүү шүүлт, дайны хор хохирлоос зовж шаналсан бусаддаа уг үйлчилгээг үзүүлдэг боллоо. Бага мэргэжилтнүүд мэргэжлийн олон янзын үүргийг зөвхөн тусгай удирдамж, хяналтын дор хэрэгжүүлдэг аж.

Баруун Африкийн орнуудын дайн дажин, дотоодын мөргөлдөөн нь хүн амын дийлэнхи хэсэгт нөлөөлж, маш олон хүнийг дүрвэгсдийн хуаранд амьдрахад хүргэсэн юм. Үүнээс болж сэтгэцийн эрүүл мэндийн үйлчилгээ үзүүлдэг CVT шиг олон улсын байгууллагын ажилтнууд тус бүс нутагт хүрэлцэхгүй байна. Иймд CVT дүрвэгсдийн хуарангуудаас нөөц бололцоог хайхаар шийдсэн бөгөөд Гвиней, Сьерра Леоны хуарангуудаас 120 гаруй дүрвэгчийг зөвлөгч буюу сэтгэл зүйн төлөөлөгчөөр (PSA) элсүүлжээ.

Эрүү шүүлтийн хохирогсдод туслах зорилгоор туслалцаа хэрэгтэй хүмүүс бөөнөөр цуглах боломжтой, удаан хугацааны хяналт, сургалт явуулж болох байршил сайтай газруудыг дүрвэгсдийн хуаранд бий болгов. Балмад хүчирхийлэл үйлдэгдсэн газарт хөтөлбөр хэрэгжиж эхлэхээс өмнө PSA-ийн олонхи нь дөрвөн жил хүртэл хугацааны тасралтгүй сургалтанд хамрагдаж, өдөр тутмын хяналт удирдлагаар хангагддаг байна.

CVT-ийн эрчимжүүлсэн, шууд гардан хийх загвар сургалт нь эмгэг шархыг эмчлэх орон нутгийн ойлголт, Барууны сэтгэл зүйн эмчилгээтэй хослон явагддаг. Хөтөлбөр хоёр долоо хоногийн сургалтаар эхэлж, сар тутам нэг бүтэн өдрийн, улирал тутам долоо хоногийн сургалтуудаар үргэлжилдэг. Сургалтуудаар эмгэг гэмтлийн онол, ерөнхий сэтгэл зүй болон зөвлөгөө өгөх, харилцааны чадварыг түлхүү олгодог. CVT-ийн сэтгэл зүйчид, нийгмийн ажилтнууд PSA-уудын зан чанарыг төлөвшүүлэх, ур чадвараа дадлагажуулахад нь туслан өдөр бүр ажилладаг. PSA нар сэтгэцийн эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд эмчилгээний бүлгийг хэрхэн чиглүүлж буйд 10 долоо хоногийн ажиглалт хийж, 10 долоо хоног хамтран удирдаж, 10 долоо хоног өөрсдөө үе шаттай үзлэг хяналтаа бие даан удирддаг байна. Сургалтынхаа төгсгөлд тэд гэмтлийн үр нөлөө, эмчилгээний арга чадвар, хөтөлбөрийн үнэлгээний талаар дадлагажсан хүмүүс болсон байдаг. Түүнчлэн тэд ур чадвар сайтай зохион байгуулагчдын бүлэг, үр өгөөжтэй харилцагчид билээ.

CVT энэ тактикийг иргэд өөрөө өөрсдийгөө эдгээж сурахад нь туслах зорилгоор хэрэглэж буй билээ. Тэд бол шинэ чадварт суралцсанаараа өөрсдийн адил дүрвэгсдийн төлөө ямар нэгэн сайн зүйл хийх эрхтэй болсон хүмүүс юм. Гадаадын хэн нэгэн иргэн бус харин өөрсдийнх нь дундаас нэг нь тэдэнд туслах байр сууринд хүрснийг хүмүүс олж хардаг. Тэгээд өөрсдөдөө шаардлагатай сэтгэцийн эрүүл мэндийн халамж үйлчилгээг хүлээн авдаг юм.

Эрүү шүүлт, дайны хохирогсдод туслах энэ тактикийг хэрэгжүүлж байхад эрх нь гүн гүнзгий зөрчигдсэн бусад улс үндэстнүүдэд бас хэрэглэж болох нь ажиглагдсан.

Анагаах ухаан, сэтгэцийн эрүүл мэнд эсвэл олон нийтийн эрүүл мэндийн бага мэргэжилтэй боловсон хүчнийг хөгжүүлэх нь танай ажилд чухал үүрэг гүйцэтгэх үү? Энэ чадавхийг та бүхэн хэрхэн хөгжүүлж болох вэ?

Page 100

Telling stories online

Үйл явдлуудыг онлайн сүлжээгээр өгүүлэх: Түүхээс нь хуваалцаж, шинэ ур чадварыг хөгжүүлэхийн тулд цэрэгт дайчлагдаж байсан хүүхдүүдэд зориулсан хуудсыг Интернэтэд бий болгосон нь

Шинэ технологиуд хүний эрхийн зөрчлүүдийн талаархи мэдлэгийг дээшлүүлэх боломж олгодог.

2000 онд эхэлсэн Сьер Леон дахь Олон Улсын Боловсролын ба Эх Сурвалжийн Сүлжээний (iEarn Sierra Leone) “Цэрэг Хүүхэд” төслөөс цэрэг байсан хүүхдүүд өөрсдийн түүхээ хуваалцаж чадах цахим хуудсыг бий болгоод буй билээ. Тэрхүү цахим хуудас нь (www.childsoldiers.org) цэрэг хүүхдүүдийн эссэ, шүлэг, зурсан зураг, санал бодлыг нь нийтэлж, онлайн хэлэлцүүлгийг санал болгодог.

iEarn Sierra Leone өмнө нь цэрэг байсан хүүхдүүдэд төслийн тухай мэдээлэхээр сургууль, эмнэлэг, зуслангуудаар айлчилж, радиогоор зар өгч, сонинд өгүүлэл нийтлүүлдэг ажээ. Оролцогчид нь уншиж, бичих болон компьютер дээр ажиллах анхны мэдэгдхүүнийг заалгадаг байна. Мөн тэд сайн дурын сувилагчид, сэтгэл судлаачдаас сэтгэлийн эмгэг шархаа эдгээх зөвлөгөө авдаг юм.

Оролцогчид компьютер дээр ажиллах чадвартай болмогцоо тус цахим хуудсыг ашиглан өөрсдийн бодол санаа, туршлагаа хуваалцаж эхэлнэ. Цэрэг хүүхдүүдийн түүх, зураг, дуу хоолой бүхий галлерей дэлхий дахины улс түмнүүдээс бие биенээ дэмжиж, эв нэгдэлтэй байхыг сануулж байна.

Олон талт хэлэлцүүлэг нь оролцогчдыг дараа үеийнхээ цэрэг хүүхдүүд, бусад хүмүүстэй хэлэлцэх, мэтгэлцэх боломжтой болгодог. Оролцогчид өөртөө итгэх итгэлтэй болж, нийгэмд өөрсдийн байр суурийг амархан олох чадварт суралцдаг. Одоогийн байдлаар цэрэг байсан 200 гаруй хүүхэд энэ төсөлд оролцоод байгаа юм.

Энэ бол тарж сарнисан бүлэг хохирогчдыг бие биетэйгээ холбогдож, өөрсдийн түүхээ хуваалцахад нь туслахын тулд Интернэт ашигладаг тактик бөгөөд мөн эрх нь зөрчигдсөн хохирогчид бутарч сарнисан эсвэл зөрчил хүн амын цөөнх рүү (жишээ нь: хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, ижил хүйстнүүд гэх мэт) чиглэсэн бөгөөд хүмүүс өөрсдийн хүрээндээ ч туулсан туршлагаа ярьж чадахгүй нөхцөлд хэрэглэгдэх боломжтой.

Өөрсдийг нь ойлгох бусад хүмүүстэй холбогдох аюулгүй орон зайг Интернэт үүсгэж чаддаг. Гэхдээ Интернэт дэх хувь хүний мэдээллийн аюулгүй байдал, зохиогчийн нэрийг нууцлах нь дандаа баталгаатай байх боломжгүй.

Уг тактик нь шаардлага хангасан дэд бүтцийг шаарддаг хэдий ч дайнд сүйрсэн, дэлхийн хамгийн ядуу зэрэглэлийн орон болох Сьер Леонд амжилтанд хүрсэнээрээ ийм бэрхшээлийг давж болдог гэдгийг iEarn харуулж байна.

Өөрсдийн түүхээ ярихад нь хүмүүст та хэрхэн боломж олгож чадах вэ?

Зарим нэг нь урлагийн янз бүрийн авъяастай эдгээр хүүхдүүд амьдралаа дээшлүүлж чадна гэсэн итгэлийг өөрт нь төрүүлж өгч буй өөрсдийн авьяасыг дахин нээж чадаж байна. Тэдний дуу, зурсан зураг, зохиосон хөгжмийн зэрэгцээ үе тэнгийнхнээс нь ирсэн маш олон хариу захидлууд нь нийгмийн шударга ёс, зөв өөрчлөлтийн төлөөх нэгэн арга зам боллоо.

— Эндрю Бенсон Грийн, childsoldiers.org, Sierra Leone